

BIAŁOSTOCKI ZWIĄZEK MIĘDZYKOMUNALNY DLA
ZAŁOŻENIA I UTRZYMANIA WOJEWÓDZKIEGO
0 0 0 ZAKŁADU PSYCHJATRYCZNEGO 0 0 0

I-sze SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

BIAŁOSTOCKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
SZPITALA DLA PSYCHICZNI
I NERWOWO CHORYCH

Polskie Zrzeszenie Lekarzy
W-dztwa Białostockiego
Białystok, dn. _____ 192 r.
L. dr. _____

CHOROSZCZ
1932.

Drukarnia B. Hupperca w Białymstoku, R.-Kościuszki 2. Tel. 11-96

B. Obs. Nr. 62. egz. 500.

554

✓

BIAŁOSTOCKI ZWIĄZEK MIĘDZYKOMUNALNY DLA
ZAŁOŻENIA I UTRZYMANIA WOJEWÓDZKIEGO
o o o ZAKŁADU PSYCHJATRYCZNEGO o o o

Me

ZARZĄD ZWIĄZKU

I-sze SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

BIAŁOSTOCKIEGO WOJEWÓDZKIEGO SZPITALA DLA PSYCHICZNI I NERWOWO CHORYCH

Komitet organizacyjny, utworzony w listopadzie 1929 roku, przeprowadził jednocześnie pertraktacje z właścicielami obiektu Choroszcz, który przeliczył na 140 pomieszczeń, jak bakia, stajów i około 20 budynków (zamiast poprzedniej stajni używano po byłej fabryce cukru należącej do Moera.

CHOROSZCZ

1932.

614.2 (438) 1318/1939⁴

Reg.

ZARZĄD ZWIĄZKU.

1931—1932.

Dr. Zygmunt Brodowicz, nacz. wydz. zdrowia
urz. wojew. w Białymstoku, prezes Związku.

Alojzy Kaczmarczyk, starosta Wołkowyski,
zast. prezesa.

Kazimierz Euchstachiewicz,
starosta Łomżyński.

Wincenty Hermanowski,
prezydent m. Białegostoku.

Michał Jaroszewicz, poseł.

Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU ZWIĄZKU.

W roku 1928 Wydział Zdrowia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku napotykał nieprzewidywane wprost przeszkody przy lokowaniu chorych umysłowo z powodu absolutnego braku wolnych miejsc w szpitalach i zakładach dla tych nieszczęśliwców przeznaczonych.

Powstała wtedy myśl utworzenia Związku międzykomunalnego, któryby wybudował szpital dla województwa Białostockiego i być może sąsiadujących z nim innych województw. Ideę tę poparł Departament Służby Zdrowia nie tylko moralnie, ale też i finansowo, przydzielając kredyty odpowiednie jako subwencję na budowę, przyobiecując, o ile finanse na to pozwolą, subsydjować budowę w wysokości do 50% kosztów budowy.

Zostało posłane pismo okólne do samorządów powiatowych i miast wydzielonych województwa, nawołując do stworzenia Związku międzykomunalnego i wybrania delegatów na pierwsze posiedzenie organizacyjne, które wyznaczone zostało na 8.XI. 1928 roku. Na tem posiedzeniu wyłoniono komisję organizacyjną, której poruczono opracować statut i podstawy finansowe Związku. — Projekt statutu został rozesłany do samorządów przyszłych członków związku celem wypowiedzenia się i po paru jeszcze posiedzeniach delegatów, Związek ukonstytuował się 7 marca 1929 roku.

Komitet organizacyjny, opracowując statut, przeprowadził jednocześnie pertraktacje z właścicielami upatrzonego przez wydział zdrowia i aprobowanego przez władze wyższe obiektu Choroszcz, który przedstawia 140 ha terenu: pola, łąk, parku, stawów i około 60 budynków rozmaitej pojemności i rozmaitego stanu używalności po byłej fabryce sukna należącej dawniej do Moesa.

Dokładne zbadanie majątku, oszacowanie go przez specjalistów architektów i rolników wypadło dodatnio i po dość długich i uciążliwych targach została Choroszcz nabyta 9 maja 1929 roku przez Zarząd Związku za 1.150.000 zł. na warunkach dość dogodnych albowiem na raty, ponieważ Związek tak wysokiej sumy nie posiadał.

Zarząd Związku, wybrany w dniu jego ukonstytuowania się, przyszedł do przekonania, że bez wybitnej pomocy kredytowej nie będzie mógł wybudować zakładu dla umysłowo chorych, wpłaty bowiem samorządów roczne wystarczyłyby li tylko na spłacenie należności właścicielom Choroszczycy i konserwację budynków; tym sposobem samo zadanie Związku odroczonem by zostało na kilka lat. Prawda — wchodziły w rachubę dotacje od Skarbu Państwa, lecz te mogłyby być najwyżej przydzielane po 300.000 zł. rocznie, kosztorysy zaś w przybliżeniu z kupnem obiektu opiewały na pierwszą serję robót — części tylko szpitala na 2.500.000 zł., do czego dochodził koszt kupna obiektu. Bez kredytu większego o przystąpieniu do budowy natychmiast mowy być nie mogło. Zarząd Związku zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych i uzyskał od niego kredyt w wysokości 1.000.000 zł. Z tą sumą i z nadzieją na stałe zasiłki od skarbu, jak również wpłaty od członków można było przystąpić do budowy z kompletnym przekonaniem, że budowa będzie doprowadzona do końca, przynajmniej w pierwszej serji, co da możliwość ulokowania od 200 — 400 chorych.

Od 9 maja 1929 roku do 8 października 1929 roku czas był wykorzystany na zawarcie umowy kredytowo-pożyczkowej z Z. U. P. U., na sporządzenie szkiców, kosztorysów, zatwierdzenie planów budowy i przeprowadzenie przetargu na roboty budowlane.

W tymże czasie sposobem gospodarczym były rozbierane mury budynków zrujnowanych celem przygotowania materiału budowlanego i był zwożony piasek na teren przyszłego szpitala.

Roboty wstępne rozpoczęto w listopadzie 1929 r. Lekka stonkowo zima z początku pozwoliła prowadzić te prace do grudnia. Tu nastąpiły wielkie mrozy i do marca wszystko stanęło. Dopiero w marcu 1930 roku pchnięto budowę w szybkim tempie. Sporządzono projekt instalacji ogrzewniczych, wodociągowych, kanalizacyjnych, oświetlenia elektrycznego i przetarg na te roboty został przeprowadzony 25 marca 1930 roku.

Należało z kredytu korzystać i u firm, jak budowlanych, tak i instalacyjnych tem bardziej, że z budżetów państwowych została suma dotacji na budowę szpitali psychiatrycznych skreślona i staranie Zarządu Związku Białostockiego jak i innych o wznowienie tej pozycji nie zostały uwzględnione. Z. U. P. U. pożyczył Związkowi jeszcze 440.000 zł., nie wystarczyło to jednak na wykonanie wszystkich robót i zaopatrzenie pierwszych 400 łóżek. Zarząd Związku mógł wstrzymać roboty, mógł nie zaciągać zobowiązań względem firm, a czekać na lepsze czasy, jednak uważał, że nie ma prawa po włożeniu ponad 2.000.000 zł. w budowę i kupno obiektu stanąć w połowie drogi i marnować włożony kapitał. Za wszelką cenę więc

dążył do jak najrychlejszego uruchomienia szpitala, aby fundusze społeczno-samorządowe jak najrychlej mogły przynosić korzyść najszczęśliwszym członkom tegoż społeczeństwa.

Dopięto tego celu i dnia 25 listopada 1930 roku część szpitala na 400 łóżek została otwarta.

Rozwija się zakład pomyślnie i szybko, czego dowodem jest niżej podane sprawozdanie z działalności szpitala. Związek ma niesłychane trudności finansowe lecz spotyka jak najdalej idącą wyrozumiałość swoich kredytorów i ma nadzieję, że w stosunkowo nie długim czasie nie tylko wybrnie z tych trudności, ale przystąpi do dalszej rozbudowy szpitala do pełnego wykonania zamierzonego programu czyli do 1000 łóżek.

Dr. Z. Brodowicz

Prezes Związku.

Białostocki Wojewódzki Szpital dla psychicznie i nerwowo chorych, poczęty jeszcze w okresie pomyślnego rozwoju stosunków gospodarczych w kraju, zahamowany w rozwoju początkowym przez kryzys ekonomiczny, rozpoczął swój żywot w nader ciężkich warunkach. Niewykończone pawilony, kuchnia bez kotłów i trzonu kuchennego, pralnia bez pralnic i brak najpotrzebniejszych rzeczy, napawały troską oraz budziły poważne refleksje w tych, którzy znali bliżej warunki, przy jakich otwieraliśmy nowy zakład psychiatryczny. Minęło 17 miesięcy i stajemy wobec nieznanej przyszłości z uczuciem ulgi i wiarą, że przebrnęliśmy szczęśliwie początkowy okres organizacyjny.

Zdając sprawę z wyników dotychczasowej działalności zakładu, należy zaznaczyć na wstępie, że powstanie swoje zawdzięcza on niespożytej energii p. Prezesa Związku Dra. Z. Brodowicza, który włożył całą duszę w pracę i doprowadził do uruchomienia swe wielkopomne dzieło. Chociaż nie psychiatra Dr. Brodowicz wyczuł niedolę najniezwyklejszych z bliźnich i dobrze zasłużył się psychiatrii polskiej.

Ruch chorych, uwidoczony na innym miejscu, wskazuje jak potrzebną była ta nowa placówka, aczkolwiek kryzys ekonomiczny poważnie odbił się na zdolności płatniczej ludności, która jest zmuszoną do przetrzymywania psychicznie chorych po za zakładami.

Organizując nowy Zakład, uczyniliśmy próbę przełamania zakorzenionych w społeczeństwie przesądów o domach dla obłąkanych. Skorzystaliśmy z tego, że nowopowstająca placówka ma do pokonania mniej oporów, związanych ze smutnymi tradycjami i przyjmujemy do szpitala nie tylko chorych psychicznie i postaci pograniczne, ale i wypadki czysto neurologiczne, nie oddzielając ich ściśle od spokojnych psychicznie chorych. Jak dotychczas, nie mieliśmy z tego powodu nieprzewidywanych trudności. Brak zakładu czy oddziału neurologicznego w Białymstoku sprawia, że chorzy nerwowi często korzystają z pomocy lekarskiej w naszym szpitalu, przez co stopniowo zmniejsza się w społeczeństwie miejscowym strach przed Choroszczą.

Przy uruchomieniu pierwszego w Polsce wojewódzkiego szpitala psychiatrycznego, z trzech jednocześnie budowanych, mieliśmy na względzie potrzebę znormalizowania urządzeń szpitalnych. Podstawowym sprzętem szpitalnym jest łóżko, to też model łóżka, zaprojektowanego dla Choroszczy poddaliśmy ocenie specjalnej komisji, złożonej z przedstawicieli budowanych zakładów, Departamentu Zdrowia i Kliniki psych. U. W. Po zaakceptowaniu modelu przez powyższą komisję, wprowadziliśmy łóżka tego typu i, jak dotychczas, nie mamy powodu do ujemnej ich oceny, chociaż okres próbnny jest jeszcze zbyt krótki aby ostatecznie orzekać o zaletach i wadach naszych łóżek. Znormalizowane łóżko przesądza sprawę znormalizowania materacy, sienników, koców, prześcieradeł.

Organizacja życia wewnętrznego szpitala nie została jeszcze uzgodniona. Wychodziliśmy z założenia, że nowoczesny Zakład psychiatryczny winien mieć za zadanie leczenie i pielęgnowanie psychicznie chorych, przenosząc opiekę nad psychicznie chorymi po za zakład. Żeby podolać tym zadaniom, szpital winien mieć odpowiednie urządzenia oraz personel dobrze zorganizowany i wyszkolony. Warunki terenowe Choroszcz ma dostateczne, gdyż 140 ha gruntu, przy 21 ha parku, dają możliwość rozwinięcia Zakładu do 1000 łóżek tak, ażeby dominujący obecnie w psychiatrii pogląd na leczniczo-wychowawczy wpływ pracy mógł być należycie uwzględniony. Adoptowane pawilony pofabryczne mają dużo światła i są przebudowane w ten sposób, że sale chorych przylegają do siebie i mogą być łatwo dozorowane. Pokojów izolacyjnych dla odosobnienia chorych niespokojnych nie mamy zupełnie. Są jedynie oddzielne pokoiki dla somatycznie chorych. Okna o zwykłej drewnianej konstrukcji, nie robią wrażenia pomieszczeń więziennych, gdyż krak zasadniczo unikamy.

Centralna kotłownia, zasilająca przez całą dobę lazienki i umywalnie gorącą wodą drogą kanałów podziemnych, pozwala na stosowanie zabiegów wodoleczniczych na szeroką skalę. Własna elektrownia, nowoczesnie urządzone: kuchnia, pralnia, gabinet światło (kwarcówka, sollux, budka) i elektrolecznicy (pantostat, diatermia, czterokomorowa) umożliwiają postawienie leczenia na należytych poziomach. Laboratorium analityczne i pracownia histopatologiczna ułatwiają pracę kliniczną i prowadzenie badań kontrolowanych na materiale sekcyjnym.

Personel lekarski składa się z 4-ch ordynatorów i 1 asystenta prócz dyrektora oraz lekarzy pracujących w charakterze hospitantów. Dla urzeczywistnienia należytego pielęgnowania chorych dążymy do skompletowania obsady pielęgniarskiej z osób o średnim ogólnym

wykształceniu i 2-letniem specjalnem w szkole pielęgniarskiej. Dotychczas jednak napotykamy pod tym względem na trudności związane z brakiem dostatecznej liczby pielęgniarek, posiadających powyższe kwalifikacje. Personel niższy (sanitarjuszki,-sze) rekrutuje się z miejscowej młodzieży, od której wymagamy wykształcenia w zakresie 7 oddz. szkoły powszechnej i przesłuchania kursów organizowanych przez szpital. Zasadniczo wymagamy od wszystkich pracowników podstawowych wiadomości o zadaniach zakładu psychiatrycznego i znajomości obchodzenia się z psychicznie chorymi. Personel oddziałowy (sanitarjusze, -szki) prócz tego musi wykazać się znajomością ogólnych wiadomości z anatomji, fizjologii, higieny i zasad pielęgniarstwa poza ogólnymi wiadomościami z bakterjologii, chorób zakaźnych i ratownictwa. W celu wyszkolenia personelu pomocniczego prowadzimy kursy, na których przedmioty specjalne wykładają lekarze, a ogólnokształcące nauczycielowie miejscowej szkoły powszechnej 7-mio oddziałowej. W sezonie zimowym 1950/51 wykłady zajęły 120 godzin przedmiotów specjalnych, a w 1951/52 103 godziny. Słuchacze rekrutowali się, szczególnie w pierwszym roku nietylko z tych, którzy pracują lub reflektują na pracę w szpitalu, ale i z interesujących się opieką pozazakładową. W pierwszym roku słuchało około 300 osób, w drugim 113. Wyniki są dobre.

W ten sposób zagadnienie skompletowania personelu niższego, dozorującego możemy uważać za rozwiązane względnie pomyślnie. Pozostaje naturalnie potrzeba szkolenia go w dalszym ciągu. Natomiast mamy otwartą sprawę zorganizowania personelu pielęgniarskiego. Dążymy do takiego stanu aby na 50 chorych przeciętnie wypadła 1 pielęgniarka i 3 osoby służby niższej. W roku sprawozdawczym 1951 przez szpital przesunęło się 690 chorych przy niewykszcolonej służbie i nieskompletowaniem od razu ciele lekarskiem, więc nie mogliśmy rozwinąć intensywnej pracy laboratoryjnej, ale pracownie zostały należycie zaopatrzone i badania rozpoczęte. Mamy nadzieję, że rok bieżący da większe wyniki i pod tym względem.

W leczeniu psychiatrycznym, poza leczeniem cierpień somatycznych i neurologicznych, staraliśmy się wyzyskać wszystkie znane metody, aby nie dopuścić do nihilistycznego nastawienia pod tym względem. Nie możemy jeszcze podać opracowanych liczb, ilustrujących wysiłki naszej pracy w tym kierunku, jednak zapał kolegów pracujących w szpitalu i wiara w możliwość oddziaływania na przebieg zmian patologicznych w psychice człowieka sprawiają, że 20% naszych chorych, którzy opuścili zakład w stanie znacznej poprawy, uważa leczenie nasze za przyczynę polepszenia ich zdrowia. Zbyt krótki okres czasu od chwili opuszczenia szpitala przez naszych uzdrowieńców nie pozwala entuzjasmować się wynikami leczenia.

Byliśmy bardzo ostrożni i jako zdrowych w znaczeniu społecznym podaliśmy tylko tych, co do których mamy katamnesticzne dane, że pracują w swoim zawodzie. Na szerszą skalę stosujemy terapię gorączkową (szczepionka przeciwdrurowa, neodmegan, malarja, środki patentowane) i zabiegi wodolecznicze. Nasenne środki podajemy, ale możliwie ograniczamy je za wyjątkiem luminalu podawanego padaczkowym. Duży procent chorych kiłowych sprawia, że na leczenie swoiste wydajemy znaczne kwoty.

Przy leczeniu schizofrenji stosowaliśmy w 136 przypadkach (66 mężczyzn i 70 kobiet) dożylnie szczepionkę przeciwdrurową, przeważnie w przypadkach przewlekłych. Otrzymaliśmy wyraźną poprawę w 25 wypadkach, (13 m. i 12 k.) a wyleczenie w znaczeniu społecznym u 6 mężczyzn i 8 kobiet.

Praca chorych, jako czynnik wychowawczo-leczniczy, ma szerokie zastosowanie, gdyż obiekt nabyty przez Związek dla potrzeb szpitala przeszło 12 lat ulegał dewastacji i doprowadzenie jego do stanu odpowiadającego potrzebom i wymaganiom nowoczesnego zakładu psychiatrycznego potrwa jeszcze długo, szczególnie wobec braku funduszy na dokończenie budowy. Stan finansowy ciał samorządowych sprawia, że zaległość za należne nam koszty kuracyjne na dzień 31.III.32 r. wynosi 256.018,61 co stanowi prawie 50% sumy faktycznie otrzymanych opłat za chorych. Gdybyśmy te pieniądze uzyskali, moglibyśmy znacznie szybciej uporządkować szpital. Przekroczenie liczby 400 chorych, jako przyjętej za dopuszczalne obłożenie dotychczas adoptowanych budynków, zmusiło nas do pójścia w kierunku powiększenia pojemności szpitala minimalnym kosztem. Przystąpiliśmy do przerabiania dwóch mieszkalnych budynków na pomieszczenia dla chorych pracujących, zakwalifikowanych na oddział „drzwi otwartych“.

Z końcem roku 1931 mieliśmy takich miejsc 20, a obecnie oddział ten powiększyliśmy do 100 miejsc męskich i 50 kobiecych, czyli będziemy mogli przyjąć o 150 chorych więcej t.j. zakład pomieści 550 osób. Oddział ten ma za zadanie przygotowanie pacjentów i pacjentek do opieki pozazakładowej na terenie miasta Choroszczy i przyległych wiosek, nadających się do tego celu, gdyż ludność o składzie mieszanym pod względem narodowościowym, w znacznej części rolnicza, nie mająca zarobków fabrycznych, jest znakomitym materiałem na opiekunów. Już mamy zgłoszenia z wśród słuchaczy kursów, u których zaczniemy umieszczać chorych w miarę, jak zapełni się zakład. Przez wykończenie kosztem 4—5 tysięcy złotych skrzydła budynku gospodarczego, możemy zyskać jeszcze około 50 miejsc. Skrzydło to w/g projektu pierwotnego przeznaczone jest na mieszkania dla personelu. Przez kontakt

z miejscowym społeczeństwem chcemy szerzyć kulturę psychiatryczną. Dążymy do nawiązania współpracy z lekarzami powiatowymi, przez których możemy dotrzeć do najbardziej potrzebujących naszej pomocy.

Powołane do życia Białostockie Towarzystwo Opieki nad psychicznie chorymi ma zająć się opieką pozazakładową w bardziej odległych od Szpitala miejscowościach, gdyż okolice Choroszczy są przeznaczone na teren opieki pozazakładowej typu skoncentrowanego.

Poza organizacją życia wewnętrznego szpitala pod względem lekarskim, musieliśmy ze skromnych wpływów kuracyjnych łożyć na doprowadzenie do stanu używalności wielu obiektów zajętych na użytek chorych i personelu jak również w folwarku. Zaniedbana rola, nieczynne i zamulone rowy, odwadniające teren wymagały i wymagają ogromnych wysiłków.

A. W szpitalu.

1. Wykonano i uzupełniono inwentarz ruchomy.
2. Zmontowano gabinet światło-i elektro-leczniczy.
3. Uruchomiono pracownię analityczną i histopatologiczną.
4. Splantowano, oczyszczono od gruzów i okolonono siatką względnie sztachetkami ogródki dla chorych.
5. Zasadzono drzewka i krzewy przy tych ogródkach.
6. Zainstalowano centralną stację radiową z głośnikami na salach chorych.
7. Zapoczątkowano biblioteczkę dla chorych w liczbie 278 tomów oprawionych w szpitalu.
8. Uruchomiono pracownię dla chorych: stolarską, ślusarską, krawiecką z maszyną, kuźnię, introligatornię i szwalnię.
9. Lokal kuchenny z przyległymi pomieszczeniami, magazyn żywnościowy doprowadzono do stanu używalności.
10. Wykończono 2 mieszkania (kasyno urzędnicze, internat pielęgniarek).
11. Ustawiono kominy wyciągowe nad kuchnią i pralnią.
12. Ustawiono dwa duże zbiorniki w kotłowni dla wody przekrojonej.
15. Urządzono prosektorjum i kapliczkę przedpogrzebową.

B. Na folwarku.

1. Wykopano 4240 metrów bieżących rowów odwadniających przy czym opuszczono przepust betonowy na szosie o 1 m. 20 cm. i zbudowano 7 mostów.
2. Odchwaszczono grunta.
3. Rozpoczęto eksploatację torfu.
4. Oczyszczono około 20 ha parku (pozostało do oczyszczenia przeszło 1 ha).
5. przeprowadzono gruntowny remont domu administracyjnego przez urządzeniu lokalu dla biur, 3 mieszkań lekarskich z doprowadzeniem wody, urządzeniem kanalizacji wraz z łazienkami, klozetami, zbiornikami dla gorącej wody w kuchniach.
6. Odnowiono 12 mieszkań dla personelu administracyjnego, oraz przestawiono 32 piece i 16 pieców kuchennych.
7. Odbudowano zrujnowany domek i urządzono w nim mieszkania dla wಾಗowego. a przy domku wagę wozową 8 tonnową.
8. Nawożono teren pod składy opału.
9. Usypano gruzem dróg gruntownych około 3 km.
10. Zbudowano boksy dla pomieszczeń 80 sztuk trzody chlewnej i okólnik przy chlewach.
11. Przerobiono oborę.
12. Doprowadzono światło elektryczne do domów mieszkalnych personelu i do folwarku.
13. Odbudowano oranżerję.
14. Doprowadzono wodę do oranżerji, stajni, obory i chlewni.
15. Dosadzono 100 drzewek owocowych, rozsadzono 20,000 flansów truskawek.
16. Założono szkółkę drzew owocowych jednorocznych i zasiano dziczki.
17. Odremontowano i uzupełniono wozy, narzędzia rolnicze, traktor.
18. Zakupiono i okuto sanki osobowe i sani 2 pary.
19. Powiększono oborę z 16 do 20 dojnych krów.

20. Kupiono buhaja rasowego.
21. Założono owczarnię.
22. Urządzono własną rzeźnię.
23. Urządzono masarnię z wędliniarnią.

C. Pod względem społecznym z inicjatywy i przy czynnem poparciu pracowników szpitala.

1. Postawiono na rynku m. Choroszczy pomnik poległym w walce o wolność Ojczyzny.
 2. Uruchomiono w budynku szpitalnym sklep spożywczy spółdzielczy.
 3. Otwarto w lokalu szpitala przychodnię dla ubezpieczonych w kasie chorych.
 4. Zorganizowano orkiestrę dętą strzelecką.
 5. Opiekowano się bezrobotnymi, z pośród których 47 osób pracowało przy odbudowie szpitala przez zimę na rachunek dobrowlnych 10% potrąceń z poborów pracowników szpitala.
 6. Dożywiano kilka rodzin ubogich.
 7. Lekarze szpitala brali czynny udział w posiedzeniach naukowych Pol. Zrzeszenia Lekarzy wojew. Białostockiego.
 8. Urządzono jedno posiedzenie tego Zrzeszenia w Choroszczy przy czym program posiedzenia wypełnili lekarze szpitala.
- Brak funduszków zahamował dalsze poczynania.

1. p.	Nazwisko i imię lekarza	Wiek	Wzrost	ciężar ciała	ciężar serca	ciężar płuc	ciężar wątroby	ciężar nerek	ciężar pęcherzyka	ciężar żółci	ciężar trzustki	ciężar śledziony	ciężar wątroby	ciężar nerek	ciężar pęcherzyka	ciężar żółci	ciężar trzustki	ciężar śledziony	ciężar wątroby	ciężar nerek	ciężar pęcherzyka	ciężar żółci	ciężar trzustki	ciężar śledziony
2.	Bernasiewicz	30	170	65	180	100	1200	150	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOSCI BIAŁOSTOCKIEGO WOJEWODZKIEGO SZPITALA DLA PSYCHICZNIE I NERWOWO CHORYCH za rok 1931.

Zakład założony w r. 1930 posiada z końcem roku sprawozdawczego przy zachowaniu norm sześcienności i kwadratury podłogi, pomieszczeń miejsc etatowych:

- a) dla chorych płci męskiej 190
 - b) dla chorych płci żeńskiej 170
- r a z e m 360 miejsc etatowych

W rzeczywistości Zakład może pomieścić

chorych mężczyzn	220
„ kobiet	200
r a z e m	<u>420</u> chorych

Na dzień 31.XII 1931 r. sprawozdawczego Zakład miał możność pomieszczenia u siebie (miejsc wolnych) chorych: płci męskiej 2 chorych, płci żeńskiej 13, razem 15 chorych.

Kierownikiem Zakładu jest Dr. Stanisław Deresz.

Liczba miejsc w porównaniu ze stanem, na dzień 31.XII. 30 r. wzrosła o 20 przez przerobione części jednego z budynków mieszkalnych na oddział „drzwi otwartych“ dla chorych pracujących. W ten sposób projektuje się dalsze powiększenie pojemności Zakładu o ca 100 miejsc.

W zakładzie pracują ponadto z końcem roku sprawozdawczego następujący lekarze:

30. Kupiono buty dla pacjentów...
 31. Zakupiono owoce...
 32. Zakupiono...
 33. Zakupiono...
 34. Zakupiono...
 35. Zakupiono...
 36. Zakupiono...
 37. Zakupiono...
 38. Zakupiono...
 39. Zakupiono...
 40. Zakupiono...
 41. Zakupiono...
 42. Zakupiono...
 43. Zakupiono...
 44. Zakupiono...
 45. Zakupiono...
 46. Zakupiono...
 47. Zakupiono...
 48. Zakupiono...
 49. Zakupiono...
 50. Zakupiono...

L.p.	Nazwisko i imię lekarza	Wiek	Lata pracy psychjatr.
1	Bernasiewicz Janina	31	3
2	Bernasiewicz Włodzimierz	30	4
3	Rożkowski Henryk	37	8
4	Terajewicz Walerjan	30	5

Oprócz sił lekarskich Zakład zatrudnia:
 wyższych funkcjonariuszy (urzędników administracyjnych) 6
 niższych „ (administracyjnych i technicznych) 16
 personelu zajmującego się wyłącznie pielęgowaniem chorych 52
 razem osób 74

Taksa szpitalna wynosiła w roku sprawozdawczym w klasie ogólnej (III)

dla miejscowych samopłacących	zł. 6 gr. —
dla zamiejscowych „	„ 6 „ —
dla ubogich „	„ 4 gr. 50
w klasie II „	„ 9 „ —
w klasie I „	„ 12 „ —

Zakład posiada następujące środki do badania i leczenia:

a) pracownie naukowe: histopatologiczną i chem. analit.

b) urządzenia lecznicze specjalne: diatermja, pantostat, czterykomorowa, budka elektryczna, sollux, kwarcowa, prysznic, natryski, wanny.

Zakład zapoczątkował bibliotekę lekarską i prenumeruje 9 czasopism lekarskich; (polskich 7, cudzoziemskich 2).

Zainteresowanie naukowe lekarzy zakładu — Dr. W. Bernasiewicz i Dr. W. Terajewicz rozpoczęli badania zmian histologicznych gruczołów o wydzielaniu wewnętrznym i w oponach miękkich przy chorobach psychicznych. Są prowadzone obserwacje nad wynikami kuracji gorączkowej stosowanej na szeroką skalę.

Liczba dokonanych ekspertyz sądowo-psychjatrycznych 6.

Biblioteka beletrystyczna, dostępna dla personelu i chorych liczy z końcem roku 278 tomów.

Kursa dla personelu pielęgniarskiego: odbywają się w sali wykładowej szkoły powszechnej i na salach chorych.

- program: anatomja, fizjologia, higiena, choroby zakaźne, ratownictwo, pielęgniarstwo, historia psychjatrji, ogólne wiadomości o chorobach psychicznych, przepisy służbowe.
- liczba godzin w ciągu roku 102
- liczba uczestników kursu 113.
- ogólne wyniki nauczania pers. piel.—dobrze.

Przeciętny odsetek chorych zatrudnionych pracą 42.

Rodzaj zajęć chorych: praca w ogrodzie, polu, oborze, stajni, chlewni, w warsztatach: introligatorskim, krawieckim, szewskim, stolarskim, slusarskim, w kuźni, szwalni, kuchni, pralni, biurze.

Ważniejsze rozrywki kulturalne, z jakich korzystali chorzy w roku sprawozdawczym:

zabawy taneczne, audycje radiowe ze stacji nadawczych, z płyt gramofonowych, nadawanych przez adapter., biblioteka, ostatnio został wypożyczony z Województwa aparat kinowy.

Ważniejsze inwestycje budowlane lub instalacyjne, wykonane przez zakład w roku sprawozdawczym:

zainstalowano pralnicę, wirówkę, magiel elektryczny w pralni, zakończono w kuchni parowej roboty instalacyjne, przerwane przez firmy, wykończono 2 mieszkania w budynku gospodarczym, ustawiono zbiornik wody przekroplonej w maszynowni, zakończono organizację pracowni lekarskich, założono instalację radiową, przebudowano 3 mieszkania dla lekarzy.

Roboty w folwarku, parku i na terenie nie wchodzą do sprawozdania szpitala, gdyż folwark ma własną rachunkowość.

I. DANE OGÓLNE.

TABLICA 1.

Ogólny ruch chorych.

	Pozostało z poprzedniego roku.	Przyjęto	Razem leczono	Wypisano	Przeniesiono do innych szpitali psychjatr.	Zmarło	Razem ubyło	Pozostało na rok następny
Mężczyźni	13	360	373	138		17	155	218
Kobiety	18	299	317	115		15	130	187
Razem	31	659	690	253		32	285	405
. W tem osób umieszczonych w zakładzie z urzędu		13)	13	12			12	1

*) W związku z konfliktem natury kryminalnej (przez sąd lub wskutek administr. postępowania).

TABLICA 2.

Przyjęcia wielokrotne

Z ogólnej liczby 659 chorych przyjętych do Zakładu w roku sprawozdawczym, przybyli do Zakładu	Mężczyźni	Kobiety	Razem
po raz pierwszy	355	292	647
„ raz drugi	5	7	12

TABLICA 3.

Liczba dni szpitalnych w roku sprawozdawczym.

	Mężczyźni	Kobiety	Razem
Ogólna liczba dni szpitalnych	59981	54125	114106
Przeciętnie na jednego chorego przypada dni zakł.	161	170	165

TABLICA 4.

Podział podług lat przybycia do szpitala

Rok przybycia do szpitala	Leczyło się w roku sprawozdawcz.		Zmarło		Wypisano		Przeniesiono do innych szpitali psych.		Pozostało na dzień 1.I roku następn.	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1930	13	18	2		7	13			4	5
1931	360	299	15	15	131	115			214	182

T A B L I
Podział podług

L.p.	RODZAJ CHOROBY	Pozostało z roku poprzedniego		Przyjęto	
		M.	K.	M.	K.
1	Niedorozwój umysłowy	—	1	22	9
2	Psychopatia ustrojowa	—	1	4	10
3	Padaczka	—	1	27	14
4	Zaburzenia psychiczne po urazach oraz przy cierpieniach mózgu ogniskowych	—	—	3	2
5	Psychoza na tle miażdżycy i przemian wstecznych ustroju w wieku podeszłym	1	—	12	13
6	Psychozy pochodzenia zakaźnego	—	—	—	—
7	Zaburzenia psychiczne pośpiączkowe	—	—	3	2
8	Psychozy alkoholowe	—	—	2	—
9	Zaburzenia psychiczne przy innych zatruciach zewnętrznych	—	—	—	—
10	Zaburzenia psychiczne na tle zatruc wewnętrznych	—	—	—	—
11	Porażenie postępujące	1	2	46	13
12	Inne psychozy pochodzenia kilowego	1	1	5	4
13	Schizofrenia	9	10	209	209
14	Paranoia i paraphrenia	—	—	—	—
15	Psychoza manjako-depresyjna	—	—	5	4
16	Psychozy reaktywne	—	—	—	2
17	Przypadki inne i nierozpoznane	—	—	1	1
18	Osoby uznane za zdrowe	—	—	2	—
	Chorzy nerwowo i narkomani:	—	—	—	—
19	Neurastenja i hysterja	—	1	2	11
20	Inne nerwowe i fizyczne	—	—	2	3
21	Alkoholizm i narkomanja	1	1	15	2
	R A Z E M	13	18	360	299

C A 5.
rozpoznanie.

Razem leczono		Wypisano		Przeniesiono do innych szpitali		Zmarło		Razem ubyło		Pozostało na rok następny	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
22	10	5	—	—	—	—	—	5	—	17	10
4	11	4	4	—	—	—	—	4	4	—	7
27	15	8	4	—	—	—	1	8	5	19	10
3	2	1	1	—	—	—	1	1	2	2	—
13	13	6	4	—	—	2	3	8	7	5	6
3	2	—	2	—	—	—	—	—	2	3	—
2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	15	14	4	—	—	6	1	20	5	27	10
6	5	—	2	—	—	1	—	1	2	5	3
218	219	76	73	—	—	8	9	84	82	134	137
5	4	3	2	—	—	—	—	3	2	2	2
—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—
1	1	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—
2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—
2	12	2	11	—	—	—	—	2	11	—	1
2	3	2	3	—	—	—	—	2	3	—	—
16	3	12	2	—	—	—	—	12	2	4	1
373	317	138	115	—	—	17	15	155	130	218	187

TABLICA 6.
Miejsce pochodzenia chorych.

L. p.	Obszar administracyjny	Pozostało z lat poprzednich		Przyjęto w roku sprawozdawczym		Razem leczono		Ubyło		Pozostało na rok następny	
		M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1	Woj. Białostockie	10	15	240	172	250	187	108	95	142	92
2	„ Kieleckie	—	—	1	1	1	1	—	—	1	1
3	„ Krakowskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	„ Lubelskie	—	—	2	2	2	2	1	—	1	2
5	„ Lwowskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	„ Łódzkie	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1
7	„ Nowogródzk.	—	—	9	8	9	8	6	4	3	4
8	„ Poleskie	1	1	8	7	9	8	5	7	4	1
9	„ Pomorskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	„ Poznańskie	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—
11	„ Stanisławow.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	„ Śląskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	„ Tarnopolskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	„ Warszawskie	—	—	27	11	27	11	3	—	24	11
15	„ Wileńskie	—	—	3	5	3	5	2	5	1	—
16	„ Wołyńskie	1	—	4	—	5	—	4	—	1	—
17	St. m. Warszawa	1	1	56	87	57	88	16	14	41	74
18	Cudzoziemcy	—	—	—	2	—	2	—	1	—	1
19	Niewiadomo	—	1	9	3	9	4	9	4	—	—
R a z e m		13	18	360	299	373	317	155	130	218	187

II. CHORZY NOWOPRZYBYLI W ROKU SPRAWOZDAWCZYM

TABLICA 7.

Podział chorych przybyłych do zakładu w roku sprawozd. według wyznania.

L.p.	Wyznanie	Mężczyźni	Kobie-ty	Razem	M ^o / _o	K ^o / _o	Razem ^o / _o
1	Rzym.-Kat	212	172	384	58,88	57,5	58,27
1	Gr-Katol.	—	—	—	—	—	—
3	Ewangiel.	4	7	11	1,11	2,34	1,67
4	Prawosł.	35	19	54	9,72	6,35	8,19
5	Izraelickie	87	96	183	24,17	32,1	27,77
6	Inne wyzn.	1	—	1	0,25	1,71	0,15
7	Niewiadomo bezwyznan.	21	5	26	5,87	1,7	3,95
Razem		360	299	659	100	100	100

TABLICA 8.

Podział chorych przybyłych do zakładu w roku sprawozd. podł. stanu cywilnego.

L.p.	Stan cywilny	Mężczyźni	Kobie-ty	Razem	M ^o / _o	K ^o / _o	Razem ^o / _o
1	Kawalero- wie i panny	177	157	334	49,22	52,5	50,68
2	Żonaci i mę- żatki	116	103	219	32,22	34,44	33,24
3	Wdowcy i wdowy	12	19	31	3,33	6,35	4,7
4	Rozwiedze- ni	2	3	5	0,55	1	0,76
5	Niewiado- mo	53	17	70	14,68	5,71	10,62
Razem		360	299	659	100	100	100

T A B L I
Podział chorych przybyłych w roku sprawo

L.p.	RODZAJ CHOROBY	rz.-kat.		gr.-katol.	
		M.	K.	M.	K.
1	Niedorozwój umysłowy	9	6	—	—
2	Psychopatia ustrojowa	4	9	—	—
3	Padaczka	18	10	—	—
4	Zaburzenia psychiczne po urazach oraz przy cierpieniach mózgu ogniskowych	3	1	—	—
5	Psychozy na tle miażdżycy i przemian wstecznych ustroju w wieku podeszłym	8	5	—	—
6	Psychozy pochodzenia zakaźnego	—	—	—	—
7	Zaburzenia psychiczne pośpiączkowe	1	—	—	—
8	Psychozy alkoholowe	2	—	—	—
9	Zaburzenia psychiczne przy innych zatruciach zewnątrzpochodnych	—	—	—	—
10	Zaburzenia psychiczne na tle zatruc wewnątrzpochodnych	—	—	—	—
11	Porażenie postępujące	31	11	—	—
12	Inne psychozy pochodzenia kilowego	4	3	—	—
13	Schizofrenia	111	111	—	—
14	Paranoia i paraphrenia	—	—	—	—
15	Psychoza maniakalno-depresyjna	2	1	—	—
16	Psychozy reaktywne	—	1	—	—
17	Przypadki inne i nierozpoznane	1	—	—	—
18	Osoby uznane za zdrowe Chorzy nerwowo i narkomani:	2	—	—	—
19	Neurastenja i histerja	2	9	—	—
20	Alkoholizm i narkomanja	13	2	—	—
21	Inne nerwowe i fizyczne	1	3	—	—
R a z e m		212	172	—	—

C A 9.

zdawczym podług rozpoznania i wyznania.

Ewangelicy		Prawosławni		Izraelici		Inne wyzn.		Niewiad. bezwyzn.		Razem	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
—	—	4	—	6	2	—	—	3	1	22	9
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	10
—	1	4	—	3	3	—	—	2	—	27	14
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	2
—	—	—	1	3	7	—	—	1	—	12	13
—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	3	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	5	1	6	1	—	—	3	—	46	13
—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	5	4
3	4	20	14	63	76	1	—	11	4	209	209
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	5	4
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	11
—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	15	2
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	3
4	7	35	19	87	96	1	—	21	5	360	299

TABLICA 10.

Podział chorych przyjętych do zakł. w roku sprawozdawczym podł. wykształcenia.

L.p.	Wykształcenie	Męż- czyźni	Kobie- ty	Razem	M ^o / _o	K ^o / _o	Razem % _o
1	Analfabeci	24	42	66	6,66	14,05	10,02
2	Umiejący czytać	2	5	7	0,55	1,67	1,06
3	„ „ i pisać	108	105	211	30,00	54,45	32,01
4	Elementarne	66	72	138	18,33	24,05	20,94
5	Średnie	40	24	64	11,11	8,03	9,71
6	Wyższe	10	—	10	2,80	—	1,51
7	Niewiadomo	110	55	165	30,35	17,72	24,76
	Razem	360	299	659	100	100	100

TABLICA 11.

Podział chorych przyjętych do zakładu w roku sprawozdawczym według wieku.

W i e k	Męż- czyźni	Kobie- ty	Razem	M. ^o / _o	K. ^o / _o	Razem % _o
do 15 lat	5	2	7	1,89	0,66	1,06
od 16 do 20 „	27	33	60	7,50	11,03	9,14
„ 21 „ 30 „	134	111	245	37,22	37,15	37,17
„ 31 „ 40 „	112	87	199	31,11	29,09	30,18
„ 41 „ 50 „	45	41	86	12,50	13,05	13,05
„ 51 „ 60 „	23	11	34	6,39	5,15	5,15
„ 61 „ 70 „	15	11	24	3,61	3,63	3,63
„ 70 i wyżej	1	3	4	0,28	0,66	0,66
R a z e m	360	299	659	100	100	100

TABLICA 12.

Podział chorych przyjętych do zakładu w roku sprawozdawczym podług zajęć zawodowych.

L. p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Mężczyźni	Kobiety		Kobiety % _o		
			Samodzielnie za- wodowo czynne	Bez zawodu	Mężczyźni % _o	Samodzielnie za- wodowo czynne	Bez zawodu
1	Najemnicy rolni, leśni i folw.	16	5	1	4,44	2,83	0,82
2	Drobni rolnicy	63	3	13	17,50	1,70	10,66
3	Właściciele średnich i więk- szych własności	1	—	—	0,28	—	—
4	Subjekci i wogóle średni person. pom. sklepowy i handlowy	1	3	—	0,28	1,70	—
5	Drobni kupcy sklepikarze i po- średnicy handlowi	4	4	1	1,11	2,26	0,82
6	Właściciele większych przed- siębiorstw handlowych	—	—	—	—	—	—
7	Robotnicy fabr., górniczy i t. p.	11	1	2	3,05	0,57	1,64
8	Rzemieślnicy najemnicy (cze- ladnicy i uczniowie)	4	1	—	1,11	0,57	—
9	Rzemieślnicy samoistni	58	21	5	16,11	11,86	4,09
10	Samoistni przemysłowcy i fabr.	—	—	—	—	—	—
11	Zawody wyzwolone	10	—	2	2,78	—	1,64
12	Właściciele nieruchomości miej- skich i kapitałiści	—	—	—	—	—	—
13	Oficjaliści prywatni, urzędnicy prywatni i publiczni	59	7	4	16,39	3,25	3,28
14	Ucząca się młodzież wyższych zakładów naukowych	9	—	—	2,50	—	—
15	Ucząca się młodzież innych zakładów naukowych	14	3	—	3,89	1,70	—
16	Służba biurowa, hotelowa, za- kładów leczniczych i t. p.	—	4	—	2,26	—	—
17	Służba w komunikacji i transp.	6	—	1	1,67	—	0,82
18	Strażacy i kominiarze	1	—	—	0,25	—	—
19	Policja	9	1	—	2,50	0,57	—
20	Armja czynna i zandarmerja	2	—	2	0,56	—	1,64
21	Najemnicy o zmiennem zajęciu	34	28	7	10,00	15,81	5,74
22	Dzieci do lat 10	3	—	—	0,83	—	—
23	Żebracy	2	2	—	0,56	1,13	—
24	Służące	—	22	—	12,43	—	—
25	Osoby bez określonego zawodu	51	72	84	14,16	40,67	68,85
	R a z e m	360	177	122	100	100	100

III. CHORZY KTÓRZY OPUŚCILI ZAKŁAD

T A B L I

Podział chorych wypisanych z zakładu podług

L. p.	RODZAJ CHOROBY	Jako zdrowi		Z poprawą	
		M.	K.	M.	K.
1	Niedorozwój umysłowy	—	—	—	—
2	Psychopatja ustrojowa	—	—	2	3
3	Padaczka	—	—	3	2
4	Zaburzenia psychiczne po urazach oraz przy cierpieniach mózgu ogniskowych	—	—	—	—
5	Psychozy na tle miażdżycy i przemian wstecznych ustroju w wieku podeszłym	—	—	2	1
6	Psychozy pochodzenia zakaźnego	—	—	—	—
7	Zaburzenia psychiczne pośpiączkowe	—	—	—	—
8	Psychozy alkoholowe	—	—	—	—
9	Zaburzenia psychiczne przy innych zatruciach zewnątrzpochodnych	—	—	—	—
10	Zaburzenia psychiczne na tle zatruc wewnątrzpochodnych	—	—	—	—
11	Porażenie postępujące	1*	—	9	1
12	Inne psychozy pochodzenia kilowego	—	1*	—	—
13	Schizofrenia	5	11	39	23
14	Paranoia i paraphrenia	—	—	—	1
15	Psychoza manjkalno-depresyjna	1	1	1	1
16	Psychozy reaktywne	—	—	—	2
17	Przypadki inne i nierozpoznane	—	—	—	1
18	Osoby uznane za zdrowe Chorzy nerwowo inarkomani:	2	—	—	—
19	Neurastenja i histerja	—	5	1	6
20	Inne nerwowe i fizyczne	1	1	1	1
21	Alkoholizm i narkomanja	—	—	8	2
R a z e m		10	19	66	43

U w a g a: Wypisanych jako zdrowych w znaczeniu wyleczenia

W ROKU SPRAWOZDAWCZYM.

C A 13.

rozpoznania łącznie z wynikami leczenia.

Bez poprawy		Przeniesi- nido innych szpitali		Zmarło		Ogółem ubyło		
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Razem
5	—	—	—	—	—	5	—	5
2	1	—	—	—	—	4	4	8
5	2	—	—	—	1	8	5	13
1	1	—	—	—	1	1	2	3
4	3	—	—	2	3	8	7	15
—	2	—	—	—	—	—	2	2
2	—	—	—	—	—	2	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	3	—	—	6	1	20	5	25
—	1	—	—	1	—	1	2	3
32	39	—	—	8	9	84	82	166
—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	3	2	5
—	—	—	—	—	—	—	2	2
1	—	—	—	—	—	1	1	2
—	—	—	—	—	—	2	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	2	11	13
—	1	—	—	—	—	2	3	5
4	—	—	—	—	—	12	2	14
62	53	—	—	17	15	155	130	285

społecznego oznaczono *.

T A B L I C A 14.

Czas pobytu w Zakładzie chorych wypisanych z zakładu w roku sprawozdawczym.

Czas pobytu	Męż- czyźni	Ko- biety	Razem	M.‰	K.‰	Razem ‰
od 1 dnia do 7 dni	4	2	6	2,58	1,54	2,10
„ 7 „ „ 30 „	26	21	47	16,77	16,16	16,49
„ 1 mies. „ 3 mies.	63	45	108	40,65	34,61	37,90
„ 3 „ „ 6 „	35	41	76	22,58	31,54	26,67
„ 6 „ „ 12 „	25	8	33	16,13	6,15	11,57
„ 1 roku do 2 lat	2	13	15	1,29	10,00	5,27
Razem	155	130	285	100	100	100

T A B L I C A 15.

Umieralność podług miesięcy roku sprawozdawczego.

M i e s i ą c e	Mężczyźni	Kobiety	R a z e m
Styczeń	1	—	1
Luty	1	1	2
Marzec	2	—	2
Kwiecień	—	2	2
Maj	—	2	2
Czerwiec	—	2	2
Lipiec	2	3	5
Sierpień	4	1	5
Wrzesień	2	2	4
Październik	2	1	3
Listopad	2	1	3
Grudzień	1	—	1
Razem	17	15	32

T A B L I C A 16.
Przyczyny zejść śmiertelnych.

L.p.	Przyczyna śmierci	Męż- czyźni	Kobiety	Razem
1	Gruźlica płuc	3	2	5
2	Gruźlica kiszek	2	4	6
3	Nowotwór	—	1	1
4	Porażenie postępujące	6	1	7
5	Kiła mózgu	1	—	1
6	Zapalenie płuc	1	2	3
7	Uwład starczy	2	—	2
8	Niedomaganie m. sercowego	1	5	6
9	Posocznica	1	—	1
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
	R a z e m	17	15	32

Polskie Zrzeszenie Lekarzy
W-dztwa Białostockiego
Białystok, dn. _____ 199 r.
L. dn. _____

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE

Za rok budżetowy 1931/32

	S u m y			
	Zł.	gr.	Zł.	gr.
Dochody zakładu, faktycznie osiągnięte w roku sprawozdawczym, a mianowicie:				
a) dotacje Departamentu Służby Zdrowia Min. Spr. Wewn.	5000			
b) opłaty za utrzymanie chorych	477944	85		
c) Dotacje Związku	227899	20		
Ogółem suma dochodów			710844	05
Wydatki zakładu, uskutecnione w roku sprawozdawczym, podzielone w sposób następujący:				
a) wszelkie wydatki osobowe, jako to: pobory personelu, remuneracje, opłaty do kas chorych, wartość wiktów i innych świadczeń w naturze.	175762	50		
b) żywienie chorych	129581	87		
c) wydatki na pomieszczenie (komorne, opał, światło, woda, utrzymanie czystości i porządku, konserwacja budynków i urządzeń technicznych i t. p.	553587	45		
d) zakup i konserwacja bielizny, pościeli, obuwia, odzieży, sprzętów, mebli, pranie i t. p.	20205	13		
e) leki, wydatki sanitarne, narzędzia chirurgiczne, utrzymanie pracowni i biblioteki lekarskiej i t. d.	15066	46		
f) wydatki administracyjne: materiały pisemne, druki, porta, książki, pisma, podróże służbowe, środki lokomocji i t. d.	11056	86		
g) wszystkie pozostałe wydatki, dotyczące kosztów utrzymania zakładu i chorych	5583	78		
h) wydatki na gospodarkę: utrzymanie folwarków, ogrodów i t. p.				
i) wydatki inwestycyjne: nowe budowle, nowe urządzenia techniczne i t. p.				
j) utrzymanie chorych w innych zakładach				
Ogólna suma wydatków			710844	05

Faktyczny koszt dzienny utrzymania jednego chorego w roku sprawozdawczym uczynił:

personel Zł. 1 gr. 28

żywienie Zł. gr. 94

pozostałe wydatki Zł. 2 gr. 97

W roku budżetowym 1931/32 dni zakładowych było 137.189

Preliminarz budżetowy

Białostockiego Wojewódzkiego Szpitala dla Psychicznie

i nerwowo chorych

na rok 1932/31.

Preliminarz budżetowy szpitala

§	Poz.	T Y T U Ł	Preliminuje się na rok budżetowy 1932/33			
			Zł.		gr.	
			Zł.	gr.	Zł.	gr.
WYDATKI						
1		Osobowe:				
1		1 Lekarze	61.930			
2		2 Personel administracyjny	71.976			
3		3 " pomocniczy	88.940			
4		4 Remuneracje	2.500			
5		5 Podróże służbowe i przesiedleniowe	2.000			
6		6 Umundurowanie	500		227.846	
2		Swiadczenia społeczne:				
1		1 Dopłata do Kasy Chorych i do Zakładu Ubezpieczeń od wypadków	8 654			
2		2 Ubezpieczenia prac. umysłowych	3.500		12.154	
3		Żywnienie chorych			190.000	
4		Opał, światło, utrzymanie porządku			70.000	
5		Wydatki administracyjne				
1		1 Utrzymanie biura	6.000			
2		2 Reprezentacyjne	4.500			
3		3 Drobnie i nieprzewidziane	600		11.100	
6		Bielizna, odzież, sprzęty i pranie			35.000	
7		Środki lecznicze i prac. lekarsk.:				
1		1 Leki, narzędzia chirurg. wydaw. san.	9.000			
2		2 Utrzymanie prac. lekarsk. pomoc. den.	8.000		17.000	
8		Konserwacja budynków i urządzenia techn.			5.000	
9		Komorne			162.750	
10		Pozostałe wydatki, dotyczące kosztów utrzymania chorych i szpitala:				
1		1 Utrzymanie kaplicy	500			
2		2 " szkoły pielęgniarskiej	1.000			
3		3 Praca i rozrywki chorych	8.000			
4		4 Koszty pogrzebowe	100			
5		5 " utrzym. chorych nieściągalne	5.550			
6		6 Środki lokomocji	4.000		19.150	
			750.000			

w Choroszcy na rok 1932/33.

Wydatki w roku budżetowym 1931/32				O B J A S N I E N I A			
Preliminowano		Wydatkowano					
Zł.	gr.	Zł.	gr.				
				<p>Przewiduje się na rok 1932/33 dni zakładowych 162.750. Opłata na III klasie dla obcych obniża się z 6 zł. do 5.50. Pozostaje dla tych co zawarli umowę z 5. dla Samorządów Województwa Białostockiego za gminno ubogich chorych z 4.50. Na klasie II obniża się z 9 zł. do 8 zł., a na I z 12 zł. na 10 zł.</p> <p>W opiece otwartej przy Szpitalu opłata wynosi dla gminno ubogich Województwa Białostockiego z 2.50, dla innych z 3 i z 3.50.</p> <p>Dni szpitalnych prelininuje się: 400 łóżek szpitalnych, zajętych przez 360 dni 144000 dni w opiece otwartej 75 łóżek przez 250 dni 18750 „ <div style="text-align: right;">Razem 162750 dni</div> </p>			
51.000		48.022	66				
52.460		39.008	41				
84 560		77.134	50				
2.000		2.000					
2.000		1.310	74				
500		350					
7.332		7.740	57				
3 367		1.506	36				
179.865		129.581	87				
70.231		74.975	86				
5.756		4.717	22				
1.200		1.200					
600		267	82				
20.326		20 205	13				
6.500		8.864	08				
8.000		6.202	38				
5.000		4.233	59				
136.000		274.378					
500							
1.000		840					
5.000		4.650	08				
100		93	70				
2.705							
4.000		3.561	08				
650.000		710.844	05				

Preliminuje się na rok 1932/33

	Złote	gr.
Ogółem budżet wydatków	750.000	
DOCHODY		
Dochód z kosztów kuracyjnych 4,50 x 144.000	648.000	
Dopłata za chorych obcych samopłacących		
20.000 dni à 1 zł.	20.000	
Dopłata za chorych obcych II kl. 3.650 dni à 3,50 zł.	12.775	
Dopłata za chorych obcych I kl. 700 dni à 5,50 zł.	3.850	
W opiece otwartej 18.750 dni à 2,50 zł.	46.875	
Dopłata za chorych obcych w opiece otw. 2.000 dni à 0,50 zł.	1.000	
Dotacje od Związki i różne	2.500	
Zwroty za mieszkanie, światło i opał	15.000	
Ogółem dochodów	750.000	

Preliminowano na rok 1931/32

Złote	gr.
Bilans zamknięcia na dzień 31. IV. 1932 r.	
Stan czynny:	
Kasa	193 zł. 16 gr.
P. K. O. i K. K. O.	3273 „ 38 „
Związek	13375 „ 36 „
Sumy przechodnie	156 „ 82 „
Wierzyciele	1087 „ 90 „
Weksle	12393 „ 27 „
Zaległości czynne	236018 „ 61 „
Razem	266498 „ 50 „
Stan bierny:	
Sumy przechodnie	2166 „ 88 „
Deponenci	3636 „ 79 „
Nadpłaty	1447 „ 51 „
Zaległości bierne	259247 „ 32 „
Razem	266498 „ 50 „

WYKAZ STANOWISK SŁUŻBOWYCH.

Pozycja	Stanowisko służbowe	Liczba etatów	Pobory miesięczne 1 osoby	Rocznie złotych		
				Pobory	Świadc. w naturze*)	Razem
	Do § 1.					
1	Dyrektor Szpitala	1	1.200	14.400	1.500	15.900
	Ordynatorzy	4	600	28.800	3.000	31.800
	Asystent	1	400	4.800	430	5.230
	Dodatkowe wynagrodzenia: za kierownictwo laboratorium	200		2.400		2.400
	" " prosektorjum i stat. lek.	200		2.400		2.400
	" " opieką pozazakł.	200		2.400		2.400
	" " apteką	150		1.800		1.800
2	Intendent Szpitala	1	500	6.000	850	6.850
	Kierownik kancelarii-księgowy	1	400	4.800	850	5.600
	Urzędnik kancelaryjny	1	250	3.000	526	3.526
	" "	1	200	2.400	318	2.718
	Magazynier	1	250	3.000	526	3.526
	Zarządzająca kuchnią	1	250	3.000	526	3.526
	" szatnią	1	200	2.400	318	2.718
	Maszynista monter	1	300	3.600	526	4.126
	Pomocnicy maszynisty	2	200	4.800	636	5.436
	Pielęgniarki-siostry	2	250	6.000	360	6.360
	" "	3	200	7.200	540	7.740
	" "	10	150	18.000	1.800	19.800
	Do przeniesienia	31		121.200	12.706	133.906

* Pracownicy szpitala przeważnie mieszkają w budynkach zakładowych i korzystają z mieszkania, światła i opału, wartość których jest uwidocznioma w powyższej rubryce.

WYKAZ STANOWISK SŁUŻBOWYCH.

Pozycja	Stanowisko służbowe	Liczba etatów	Pobory miesięczne 1 osoby	Rocznie złotych		
				Pobory	Świadc. w naturze	Razem
	Z przeniesienia	31		121.200	12.706	133.906
	Do § 1.					
3	Sanitarjusze i sanitariuszki	4	140	6.720	920	7.640
	" "	8	125	12.000	1.440	134.440
	" "	25	110	33.000	4.500	37.500
	Palacze kotłowi	3	150	5.400	690	6.090
	Kucharka	1	150	1.800	230	2.030
	Pomocnica kucharki	1	120	1.440	180	1.620
	Pomywaczki	3	100	3.600	540	4.140
	Pracznica-prasowaczka	1	150	1.800	230	2.030
	Praczniki	2	100	2.400	360	2.760
	Szklarz-malarz	1	150	1.800	180	1.980
	Szofer	1	250	3.000	230	3.230
	Woźny	1	120	1.440	180	1.620
	Stróż dzienny	1	120	1.440	180	1.620
	Szwaczka	1	120	1.440	180	1.620
	Szenc	1	120	1.440	180	1.620
	Razem	85		199.920	22.926	222.846

Dział	§	Poz.	T Y T U Ł	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.
			WYDATKI ZWYCZAJNE						
I			Folwark i ogród						
	1	1	Personel kierowniczy	8.400					
		2	Służba stała	10.200					
		3	Dniówkowi	6.275					
		4	Świadczenia społeczne	980		25.855			
	2	1	Wydatki kanc., podatki i opł. asek.	1.537	87				
		2	Opał, woda i oświetlenie folw.	1.000					
		3	Mieszkanie, światło i opał prac.	1.546		4.083	87		
	3	1	Utrzymanie koni	5.175					
		2	„ krów	10.106					
		3	„ trzody chlewnej	1.549					
		4	„ drobiu	1.460					
		5	„ owiec	852					
		6	„ gospod.rybnego	1		19.143			
	4	1	Nasiona i sadzonki do ogrodu	500					
		2	Ziarno siewne i sadzeniaki	3.523	50				
		3	Nawozy sztuczne	461	60	4.485	10		
	5		Remont i konserwacja maszyn i narzędzi roln. i ogrodn.			500			
	6		Konserwacja budynków folwarcz.			1.000		55.066	97
II			Utrzymanie budynków użytkowanych przez Szpital						
	7	1	Uposażenie rzemieślników	12.000					
		2	Świadczenia społeczne	655		12.655			
	8		Konserwacja budynków i utrzym. czystości			2.500			
	9		Podatki i asekuracje			3.006		18.161	
			Do przeniesienia					73.227	97

Dział	§	Poz.	T Y T U Ł	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.
			Z przeniesienia					73.227	97
III			Hodowla bydła i trzody rzeźnej						
	10	1	Zakup i żyw. bydła rzeźn.	31.470					
		2	„ „ trzody	8.280					
		3	„ „ owiec	1.140		40.890			
	11	1	Produkcja mięsa	3.400					
		2	„ wędlin	500		3.900		44.790	
			Razem wydatki zwyczajne					118.017	97
I			Wydatki nadzwyczajne						
		1	Meljoracje rolne			4.300			
		2	Zakup inwentarza żywego			3.300			
		3	„ maszyn i narzędzi			1.498			
		4	Nowe budowle i urządzenia			40.025		49.125	
			Ogółem wydatków					167.140	97

Dział	§	Poz.	T Y T U Ł		zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.
			DOCHODY ZWYCZAJNE.							
			Folwark i ogród.							
I	1	1	Kłosowe i strączkowe	6.080						
		2	Okopowe	16.000						
		3	Siano, motylkowe i pastwiska	13.750						
		4	Opał	1.200		37.030				
	2	1	Owoce, kwiaty i warzywa	15.000						
		2	Dekorowanie sal i kwietniki	500		15.500				
	3	1	Konie	4.500						
		2	Krowy	10.600						
		3	Trzoda chlewna	3.500						
		4	Drób	690						
		5	Owce	1.260						
		6	Ryby	1						
		7	Pszczoly	66		20.617		73.147		
			Budynki użytkowane przez Szpit.							
II	4	1	Komorne od szpitala	167.200						
		2	„ „ lokatorów	36		167.236		167.236		
			Hodowla bydła i trzody rzeźnej							
III	5	1	Bydło	32.950						
		2	Trzoda chlewna	8.880						
		3	Owce	2.620						
		4	Wędliny	2.627	50	47.077	50	47.077	50	
			Razem dochody zwyczajne				287.460	50		
			Do przeniesienia							
			287 460 50							

Dział	§	Poz.	T Y T U Ł		zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.
			Z przeniesienia							
1	1	2								
			Dochody nadzwyczajne							
			Ze sprzedaży 2 koni							
			300							
			1.800							
			„ 6 krów							
			2.100							
			Ogółem dochody							
			289.560 50							
			Zestawienie							
			Dochody 289.560 50							
			Wydatki 167.140.97							
			Nadwyżka 122.419.53							
			Choroszcz							
			30. IV. 1932.							
			Dr. Stanisław Deresz,							
			dyr. szpitala.							
			 							

I-sze
sporożowanie